

OLGA CAZAN
Universitatea Babeș-Bolyai
(Cluj-Napoca, România)

TERMINOLOGIA – UN TERMEN
POLISEMANTIC

Introducere

Întrebuițarea unei singure forme lingvistice, **terminologia**, pentru a denumi mai multe realități/concepte poate crea uneori confuzii pentru un începător și chiar pentru un specialist în domeniu. Iată de ce am hotărât să explicăm fiecare dintre sensurile termenului **terminologie**, care vor fi utilizate pe parcursul studiului nostru.

1. Terminologia ca ansamblu de termeni proprii unui domeniu

Lingvistul francez Alain Rey afirmă că termenul **terminologie** apare, pentru prima dată, în secolul al XIX-lea și semnifica, la început, doar **totalitatea termenilor aparținând unui domeniu**. Prima definiție a **terminologiei** este propusă de cercetătorul englez William Whewell¹ în lucrarea sa „History of the Inductive Sciences”² [1837], în care **terminologia** are valoare de **ansamblu de termeni dintr-un anumit domeniu**: „*systeme des termes employés dans la description des objets de l’histoire naturelle*” [William Whewell citat de Alain Rey 1979:7].

În franceză, cuvântul **terminologie** este definit, pentru prima dată, în dicționarul lui Bouillet „Dictionnaire des sciences, des lettres et des arts” [1864, 7-a ediție] și semnifică, de asemenea, un ansamblu de termeni dintr-un domeniu: „*ensemble des termes techniques d’une science ou d’un art et des idées qu’ils représentent*” [Rey 1979:7].

În următoarele rânduri, ne propunem să analizăm definițiile terminologiei propuse de lingviștii români și francezi:

„*Prin termeni tehnici sau științifici înțelegem cuvintele sau combinațiile de cuvinte care denumesc noțiuni dintr-un anumit domeniu de specialitate. Termenii dintr-o ramură a științei sau a tehnicii formează la un loc terminologia domeniului respectiv.*” [Canarache, Maneca 1955:16];

„*Totalitatea termenilor care denumesc noțiuni din știință și tehnică în general; aici intră prin urmare toate cuvintele specifice vocabularului special al agricultorilor, al păstorilor, al meseriașilor de tot felul și al oamenilor de știință. În felul acesta, putem vorbi în egală măsură de termeni tehnici de cizmărie, de stupărit, de termeni tehnici în teoria literaturii, în fizică, în științele naturii etc. În general, fiecare ramură de activitate omenească, fiecare disciplină își are terminologia ei specială.*” [Maneca 1959:33];

„*Terminologia științifică este un ansamblu lexical care denumește noțiunile speciale din domeniul științei și al tehnicii.*” [Marcu 1974:393];

„*Prin terminologie înțelegem totalitatea de cuvinte speciale de care se servesc științele, arta, cercetarea și profesiunile, în general, dar și un cercetător sau un grup de cercetători.*” [Coteanu 1990b:95];

¹ Matematician și filosof englez (1794-1866).

² Traducere: *Istoria științelor inductive*.

„Ensemble des termes propres à un domaine, à un groupe de personne ou à un individu” [Boutin-Quesnel 1990:17];

„Terminologia este un ansamblu de termeni corelat cu o sferă de activitate profesională, termenii fiind legați unul de altul la nivel noțional, lexico-semantic, gramatical și al formării cuvintelor.” [Guțu 1992:33];

„Ansamblu de desemnări aparținând unei limbi de specialitate” [ISO 1087/2000].

Observăm că autorii încearcă să formuleze definiții cât mai exhaustive. Cu toate acestea, considerăm că nici una dintre ele nu este suficientă. În schimb, putem afirma că fiecare definiție se completează una pe alta. După opinia noastră, definiția propusă de ISO este cea mai reușită și, în același timp, cea mai simplă. Ideea pe care o putem extrage din toate aceste definiții este următoarea: nu există terminologie fără domeniu și nici domeniu fără terminologie. Este interesant de menționat că **terminologia** poate desemna, de asemenea, un ansamblu de termeni întrebuințați de un specialist sau un grup de specialiști.

Ansamblurile de termeni dintr-un anumit domeniu pot să se prezinte în diferite forme în funcție de suport, scopul propus, destinatarii vizați, numărul termenilor, domeniul și limbile tratate:

Dicționar: „Listă alfabetică de termeni (cu explicațiile necesare) aparținând unei științe, arte etc.” [DN 1986];

Dicționar monolingv: „(Despre dicționare) Într-o singură limbă; **unilingv**” [DN 1986];

Dicționar bilingv „Care este făcut în două limbi” [NODEX 2002];

Dicționar poliglot: „Care este scris în mai multe limbi sau care cuprinde mai multe limbi” [NODEX 2002];

Enciclopedie: „Tip de lucrare lexicografică de proporții diferite care tratează sistematic termeni de bază (nume comune și proprii), noțiuni din toate domeniile sau dintr-un anumit domeniu de cunoștințe, fie în ordine alfabetică, fie pe probleme sau pe ramuri.” [DEX 1998];

Microenciclopedie: „Enciclopedie cu volum restrâns de informații; (rar) *minienciclopedie*.” [DEX 1998];

Glosar: „Glosar care înregistrează vocabularul specific unui domeniu foarte restrâns” [DEX 1998];

Microglosar: „Glosar cu un număr redus de cuvinte și cu explicații sumare” [MDN 2000];

Lexic: „Totalitatea cuvintelor caracteristice limbii unei epoci, unei regiuni, unui scriitor etc.” [DEX 98];

Lexicon: „Dicționar tehnic sau enciclopedic, de obicei în mai multe volume, cuprinzând cunoștințe de orientare din anumite domenii; *enciclopedie (a unui domeniu)*.” [DN 1986];

Nomenclatură: Totalitatea termenilor întrebuințați într-o anumită specialitate sau într-un anumit domeniu de activitate, de obicei organizați metodic. [DEX 1998];

Vocabular: Totalitate a cuvintelor specifice unui anumit domeniu de activitate (știință, artă, tehnică etc.) [NODEX 2002]; Dicționar, de obicei de proporții mici; **lexic**, **glosar**. [DEX 1998];

Terminologie de firmă: Terminologie proprie unei întreprinderi, unui organism, oricărui grup profesional bine delimitat [Busuioc, Cucu 2001];

Bază de date/Bancă de date: *Repertoriu terminologic informatizat format dintr-un ansamblu organizat de informații terminologice* [Busuioc, Cucu 2001].

2. Terminologia ca activitate

Prin extensie, cuvântul terminologie desemnează, de asemenea, o activitate sau o practică: „*Activité qui consiste en la systématisation et la dénomination des notions de même qu'en la présentation des terminologies selon des principes et des méthodes établis*” [Boutin-Quesnel 1990:17]. Cercetătorul canadian Guy Rondeau [1981:21] precizează că terminologia cuprinde „*ce à quoi se résument les activités professionnelles du terminologues, c'est-à-dire la collecte, le repérage, le traitement et l'analyse, la synthèse, la critique et les recommandations touchant les données terminologiques*”. Prin urmare, terminologia poate însemna activitatea de colectare, de constituire, de gestionare și de difuzare a datelor terminologice prin metode specifice. În acest caz, cuvântul **terminologia** este sinonim cu **terminografia**, termen care ar trebui să fie întrebuițat în realitate când se face referință la acest sens al terminologiei, deși, pentru lingvistul belgian Marc Van Campenhoutd [2001:2], terminografia nu este decât o „*lexicografie specializată multilingvă*”.

După părerea terminologului canadian Robert Dubuc [1992:14], ceea ce distinge cel mai bine **terminografia** de **lexicografie** sunt întrebările pe care și le pune terminograful: *Cum se numește obiectul care...? Cum desemnăm operația care constă în...? și nu Ce semnifică acest termen?* Această ultimă întrebare este, mai degrabă, caracteristică lexicografului. Astfel, în opinia autorului citat mai sus, lexicografia permite decodarea mesajului, bazându-se pe demersul semasiologic, terminologia – codarea lui, bazându-se pe demersul onomasiologic, care este orientat dinspre concept spre denumire, ceea ce presupune o permanentă raportare la sistemul noțional al domeniului de referință.

De obicei, se disting două tipuri de activitate terminologică: **terminologia punctuală** și **terminologia tematică** (numită și **terminologia sistemică**). Scopul terminologiei punctuale este găsirea soluției la o problemă precisă pe care nu o putem rezolva cu elementele pe care le avem la dispoziție (dicționare generale, fișiere terminologice deja constituite etc.). Acest tip de activitate este caracteristică, de obicei, traducătorului. Obiectivul terminologiei sistematice/tematice constituie elaborarea și eventuala difuzare de produse terminologice (dicționare, glosare, vocabulare, baze de date etc.).

Un tip aparte de activitate terminologică este **terminotica**, care desemnează totalitatea de operații de creare, de stocare, de gestionare și de consultare a datelor terminologice cu ajutorul tehnologiilor informaționale. Persoana care efectuează această activitate se numește **terminolog** sau, mai bine zis, **terminograf** (căci **terminologul** este cercetătorul care definește obiectul de studiu al disciplinei **terminologia**, analizează relațiile între termeni, principiile de formare și de dezvoltare ale terminologiilor și, nu în ultimul rând, intervine prin intermediul standardizării).

Omul tot timpul a avut nevoie să numească realitatea care îl înconjoară și să clasifice elementele care o compun. În evoluția societății umane, preocupări pentru activitatea terminologică sunt atestate încă din Antichitate. Prima clasificare a făcut-o Aristotel care grupa organismele cunoscute în plante și animale. Începând cu secolul al XV-lea, se pun bazele definirii conceptelor pentru diverse domenii și materii (inginerie – Leonardo da Vinci, matematică – Gottfried Wilhelm Freiherr von Leibniz, chimie – Jöns Jakob Berzelius, Antoine Laurent de Lavoisier). În secolul al XVIII-lea, sunt desfășurate activități terminologice într-un mod mai organizat. Carl von Linné (naturalist suedez), părintele

botanicii sistematice, a stabilit nomenclatura binară (binominală) pentru clasificarea organismelor – conform căreia fiecărei specii i se atribuie un nume latin format din două cuvinte: primul genul și al doilea specia. În secolele al XIX-lea și XX, dezvoltarea științei și tehnicii era atât de rapidă, încât a condus la o abundență de concepte și termeni, care au necesitat să fie sistematizate pentru a nu genera confuzii.

3. Terminologia ca știință

Prin analogie cu psihologie, filologie etc., termenul **terminologie** semnifică **știința care studiază termenii (vocabularul, nomenclatura) unui domeniu specializat**. Cu alte cuvinte, este vorba de **disciplina care studiază denumirea realităților specifice unui domeniu**.

Această accepție a **terminologiei** apare, pentru prima dată, în a doua jumătate a secolului XX, în ediția din 1978 a dicționarului „Le Petit Robert”: „*Etude systématique des termes [...] servant à dénommer classes d'objets et concepts...; principes généraux qui président à cette étude*”.

Însă, doar începând cu anii '90, cercetătorii încep să se întrebe despre statutul terminologiei ca știință. Este ea o ramură a lingvisticii sau, pur și simplu, un compartiment al lexicologiei? Este ea o adevărată știință autonomă cu obiectul său de studiu specific (termenul), o știință interdisciplinară sau, pur și simplu, un ansamblu de principii și metode de studiu? Iată câteva întrebări care sunt puse de când terminologia interesează tot mai mult lingviștii și specialiștii din diverse domenii.

Ca pentru orice concept relativ nou, opiniile variază în funcție de teoreticienii și specialiștii care o practică. Contradicțiile între terminologi apar, în special, în momentul în care se încearcă o definiție a ceea ce este terminologia ca știință.

Robert Dubuc [1992:14], șeful Serviciului de lingvistică și de traducere din cadrul Societății Radio-Canada, argumentează că terminologia, în etapa actuală din evoluția sa, apare mai mult ca o artă, ca o practică decât ca o știință: „*l'art de repérer, d'analyser et, au besoin, de créer le vocabulaire pour une technique donnée, dans une situation concrète de fonctionnement de façon à répondre aux besoins d'expression de l'utilisateur*.” După părerea lui, deși ea oferă un obiect de studiu bine definit, metodele sale sunt încă empirice și lipsite de rigoare. Pentru moment, autorul consideră că ar fi abuziv să fie considerată drept știință, dar e posibil ca într-o zi terminologia să fie promovată la rangul științelor derivate din lingvistică.

În „*Vocabulaire systématique de la terminologie*” [1990:17], lingviștii din cadrul **Oficiului Limbii Franceze** din Quebec, definesc terminologia drept „*Étude systématique de la dénomination des notions appartenant à des domaines spécialisés de l'expérience humaine et considérées dans leur fonctionnement social*.” Astfel, terminologia este concepută, în Canada, doar ca un studiu sistematic al termenilor.

Daniel Gouadec [1990:19], lector la Universitatea Haute-Bretagne, propune o definiție inedită: „*La terminologie est la discipline ou science qui étudie les termes, leur formation, leurs emplois, leurs significations, leur évolution, leurs rapports à l'univers perçu ou conçu*.” Observăm că lingviștii francezi sunt mult mai curajoși atunci când abordează terminologia ca știință.

Pe aceeași linie merg și lingviștii români, Ileana Busuioc și Mădălina Cucu [2001], care sunt de părere că terminologia este „*disciplina sau știința care studiază termenii din punctul de vedere al formării, al semnificației, al întrebuirii, al evoluției lor*. Altfel spus, terminologia analizează relația dintre termeni și elementele desemnate, principiile care

stau la baza formării și evoluției terminologiilor, studiază corelațiile ce se stabilesc între diverse terminologii, intervine în activitatea de normalizare și armonizare terminologică, fixează normele pe baza cărora se desfășoară activitatea terminografică.” Cu toate acestea, în studiile românești, terminologia este insuficient conștientizată ca disciplină a lingvisticii aplicate și, de aceea, se află, de aproape o jumătate de secol, în proces de „acreditare”. În opinia noastră, terminologia ca știință are toate premisele pentru a evolua și în lingvistica românească.

Analizând definițiile de mai sus, ajungem la următoarele concluzii. O parte din autori consideră terminologia doar un ansamblu de reguli și metode care sunt utilizate în activitatea terminologică și o serie de principii folosite în studierea termenilor. O altă parte din autori afirmă că terminologia este o adevărată știință interdisciplinară, aflându-se la confluența științelor ce țin de comunicare (lingvistica, traducerea, logica, ontologia, psihologia, informatica, tratarea automatizată a limbajului), de la care a împrumutat un număr considerabil de fundamente, dar care este, totuși, autonomă, fiind capabilă să formuleze o serie de principii proprii într-un câmp de activitate propriu. Majoritatea terminologilor și lingviștilor recunosc totuși că ea are propriile sale principii de bază și o finalitate aplicativă (elaborarea de dicționare, glosare, vocabulare de specialitate, bănci de date etc.).

În ultimul timp, din ce în ce mai mulți terminologi susțin caracterul autonom al terminologiei: „*Cette revendication d'autonomie que je défends, avec d'autres, s'appuie sur des fondements théoriques et méthodologiques conduites sur le terrain et qui témoignent que ce secteur d'activités langagières a droit au titre de science ou de domaine de la connaissance.*” [Boulanger, L'Homme 1991:23]. În opinia noastră, caracterul autonom al terminologiei ca disciplină este, în prezent, un subiect controversat.

După părerea noastră, adevărul se află undeva la mijloc. Considerăm că bazele teoriei sale nu sunt originale, ci numai metodele, ca în orice disciplină interdisciplinară. Prin urmare, terminologia constituie o disciplină care face parte din lingvistica aplicată.

4. Semnificațiile terminologiei la diferiți autori

În consecință, putem afirma că **terminologia** este un termen polisemantic. În funcție de perspectiva din care este analizată, unii cercetători ai limbii disting trei, alții chiar patru sensuri ale **terminologiei**.

În definirea **terminologiei**, lingvistul și profesorul francez Helmut Felber [1987:1] afirmă că lexemul **terminologie** cuprinde trei noțiuni, și anume:

– *ansamblul termenilor care reprezintă sistemul de noțiuni aparținând unui domeniu de cunoștințe;*

– *publicația în care sistemul de noțiuni aparținând unui domeniu de cunoștințe este reprezentat de termeni;*

– *știința terminologiei, adică domeniul de cunoștințe interdisciplinar și transdisciplinar care se ocupă de noțiuni și de reprezentarea lor (termeni, simboluri etc.).*

Autorul citat mai sus face diferență între totalitatea termenilor dintr-un domeniu și publicația în care apar. În schimb, nu recunoaște terminologia drept o activitate.

Lingvista catalană Teresa Cabré [1998:68] consideră că prin **terminologie** se pot înțelege cel puțin trei concepte diferite:

– *totalitatea termenilor unui anumit domeniu de specialitate;*

– ansamblul regulilor și directivelor care se utilizează în activitatea terminologică;

– totalitatea principiilor și a fundamentelor conceptuale care reglementează studiul termenilor.

Prima accepție se referă la ansamblul de termeni specifici unei tematici, a doua la regulile activității terminologice, a treia desemnează principiile de studiu. La fel ca Helmut Felber, Teresa Cabré nu distinge noțiunea de activitate propriu-zisă. Este interesant de menționat că autoarea percepe două tipuri de legi: regulile utilizate în activitatea terminologică și principiile care reglementează studiul termenilor.

La fel ca și Teresa Cabré, lingvista română Mariana Ploae-Hanganu [1995:530] ajunge la concluzia că terminologia are trei sensuri, însă autoarea română consideră terminologia nu doar un ansamblu de principii, ci o știință pluridisciplinară:

– mulțimea termenilor unui domeniu de cunoaștere sau ai unei discipline;

– totalitatea metodelor de inventariere și clasificare a termenilor, de creare pe cale neologică, de normalizare, răspândire și difuzare a acestor termeni;

– știință al cărei obiect este de natură lingvistică, dar în mod fundamental este pluridisciplinară.

Lingvista Georgeta Ciobanu [1998:11] distinge tocmai patru sensuri ale cuvântului terminologie:

– gruparea de termeni care reprezintă sistemul de concepte dintr-un anumit domeniu de specialitate (ex. construcții, arhitectură etc.);

– publicația în care sistemul de concepte dintr-un domeniu de specialitate este reprezentat prin termeni;

– domeniul de activitate care se ocupă cu excerptarea, descrierea, procesarea și prezentarea termenilor, respectiv, metodele și procedeele folosite în aceste scopuri;

– teoria, respectiv, totalitatea premiselor, argumentelor și concluziilor necesare pentru a explica relațiile dintre concepte și termeni, reprezentând un obiectiv fundamental pentru desfășurarea unei activități coerente într-un domeniu dat.

Autoarea distinge cele trei sensuri clasice (ansamblu de termeni, activitate și știință) și menționează, în plus, sensul de publicație, specificat și de Helmut Felber.

În ceea ce privește sensurile **terminologiei** în dicționare, situația este diferită în limba franceză și română. În dicționarul „Le Petit Robert” [2001], întâlnim următoarele accepții:

– *Vocabulaire particulier utilisé dans un domaine de la connaissance ou un domaine professionnel; ensemble structuré de termes;*

– *Étude systématique des „termes” ou mots et syntagmes spéciaux servant à dénommer classes d’objets et concepts; principes généraux qui président à cette étude.*

Astfel, analizând definițiile de mai sus, distingem patru accepții ale **terminologiei**:

1. vocabular specific unui domeniu de activitate;

2. nomenclatură;

3. studiu terminologic;

4. principii utilizate în studiul terminologic.

În limba română, situația este puțin diferită. În „Dicționarul explicativ al limbii române”, este menționat doar sensul său primar: „Totalitatea termenilor de specialitate folosiți într-o disciplină sau într-o ramură de activitate.” [DEX 1998]. În „Noul dicționar explicativ al limbii române” [2002], pe lângă sensul primar al terminologiei,

este înregistrată următoarea accepție: „*Compartiment al lexicologiei care se ocupă cu studiul termenilor*”. Prin urmare, autorii dicționarului consideră terminologia o ramură a lexicologiei și nu o disciplină sau o știință interdisciplinară având propriile principii, diferite de cele ale lexicologiei. Sensul terminologiei ca știință este menționat, în română, doar în „Dicționarul de științe ale limbii” [2005]: „**3) terminologia mai este utilizată cu sensul unei științe interdisciplinare preocupată de problemele generale ale terminologiei, care analizează logica cunoștințelor, ierarhia conceptelor, codajul lingvistic și non-lingvistic, precum și problemele creației de cuvinte necesare științelor/tehnicii.**” Este interesant de subliniat că, în ultimul dicționar, autorii pun semnul egalității între limbajul specializat și terminologie: „**1) Limbă (limbaj) specializat(ă) sau un subsistem lingvistic care utilizează o terminologie și alte mijloace lingvistice sau nelingvistice, pentru a realiza o comunicare de specialitate non-ambiguă, cu funcția majoră de a transmite cunoștințe într-un domeniu particular de activitate profesională**”. Nu suntem de acord cu ultima definiție, deoarece considerăm că terminologia nu constituie o limbă de specialitate, ci un ansamblu de termeni care aparține unui limbaj specializat.

Concluzii

Din studiul realizat mai sus, putem afirma că terminologia este un termen polisemantic. Majoritatea lingviștilor îi atribuie, de regulă, trei accepții: 1) ansamblu de termeni proprii unui domeniu de specialitate; 2) activitate terminologică, 3) metodologie de studiu. Alături de sensul primar, unii autori menționează, de asemenea, produsul activității terminologice (de ex.: terminologia juridică cu sensul de dicționar juridic).

A treia semnificație constituie un subiect controversat. Absolut toți lingviștii și terminologii recunosc existența unei metode de studiu a termenilor, adică o serie de principii și fundamente care reglementează studiul terminologiilor (primul sens). Însă, foarte puțini autori se avântă să afirme că terminologia este o ramură a lingvisticii sau, chiar mai mult, o știință interdisciplinară, având propriul obiect de studiu (termenul) și o serie de principii proprii.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. Jean-Claude Boulanger, Marie-Claude L’Homme, 1991, *Les technoclectes dans la pratique dictionnaire générale: quelques fragments d’une culture // Meta: Journal des traducteurs*, vol. 36, nr. 1, p. 23-40, <http://id.erudit.org/iderudit/002113ar>
2. Rachel Boutin-Quesnel, Nycole Bélanger, Nada Kerpan, Louis-Jean Rousseau, 1990, *Vocabulaire systématique de la terminologie*, Quebec, Les Publications du Québec.
3. Ileana Busuioc, Mădălina Cucu, 2001, *Introducere în terminologie*, București, Editura Credis, <http://ebooks.unibuc.ro/filologie/terminologie/index.htm>
4. Maria Teresa Cabré, 1998, *La terminologie. Théorie, méthode et applications*, Tradusă din catalană, adaptată și actualizată de Monique C. Cormier și John Humbley, Ottawa, Les Presses de l’Universitaires d’Ottawa.
5. Marc Van Campenhoudt, 2001, *Pour une approche sémantique du terme et de ses équivalents // International Journal of Lexicography*, nr. 3, septembrie, p. 1-26.

6. Ana Canarache, Constant Maneca, 1955, *În jurul problemei vocabularului științific și tehnic // Limba Română*, București, nr. 6, p. 16-24.
7. Georgeta Ciobanu, 1998, *Elemente de terminologie*, Timișoara, Editura Mirton.
8. Ion Coteanu, 1990b, *Terminologia tehnico-științifică. Aspecte, probleme // Limba Română*, București, nr. 2, p. 95-100.
9. Robert Dubuc, 1992, *Manuel pratique de terminologie*, Quebec, Editura Linguattech.
10. Helmut Felber, 1987, *Manuel pratique de terminologie*, Paris, Editura Unesco.
11. Daniel Gouadec, 1990, *Terminologie. Constitution des données*, Paris, Editura La Maison du dictionnaire, col. Afnor Gestion, <http://www.gouadec.net/publications / TerminologieConstitutionDonnees.pdf>
12. Slavian Guțu, 1992, *Considerații cu privire la principiile terminologiei tehnico-științifice // Revistă de lingvistică și știință literară*, Chișinău, nr. 1, p. 31-37.
13. Constant Maneca, 1959, *Terminologia științifică și tehnică în Dicționarul general al limbii române // Limba Română*, București, nr. 1, p. 33-44.
14. Florin Marcu, 1974, *Bazele elaborării și însușirii terminologiei științifice // Limba Română*, București, nr. 5, p. 393-402.
15. Mariana Ploaie-Hanganu, 1995, *Specificul terminologiei ca știință în raport cu celelalte științe ale limbajului // Limba română*, București, nr. 9-12, p. 529-532.
16. Alain Rey, 1979, *La terminologie: noms et notions*, Paris, Presses Universitaires de France, col. Que sais-je?
17. Guy Rondeau, 1981, *Introduction à la terminologie*, Montreal, Editura Gaëtan Morin.

DICȚIONARE

LPR	***, 1978, 2001, <i>Le Petit Robert</i> , Franța, Editura Robert.
DEX	***, 1998, <i>Dicționarul explicativ al limbii române</i> , ediția a II-a, București, Academia Română, Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, Editura Univers Enciclopedic.
NODEX	***, 2002, <i>Noul dicționar explicativ al limbii române</i> , București, Editura Litera Internațional.
DSL	Angela Bidu-Vrânceanu, Cristina Călărășu, Liliana Ionescu-Ruxădoiu, Mihaela Mancaș, Gabriela Pană Dindelegan, 2005, <i>Dicționar de științe ale limbii</i> , ed. a II-a, București, Editura Nemira.
MDN	Florin Marcu, 2000, <i>Marele dicționar de neologisme</i> , București, Editura Saeculum.
DN	Florin Marcu, Constant Maneca, 1986, <i>Dicționar de neologisme</i> , București, Editura Academiei.